

3.11 Lauritz Knudsens elektronikfabrik

Produktionens København: Elektronikfabrikken i det markante industrikompleks.

Beskrivelse af kulturmiljøet

Kulturmiljøet består af den tidligere elektronikfabrik Lauritz Knudsen.

Begrundelse

Ved Haraldsgade og Vermundsgade opførte virksomheden Lauritz Knudsen i 1922 et omfattende og moderne industrikompleks til fremstilling af elektriske artikler. Industrien blev udflyttet fra det indre Nørrebro og forblev i komplekset frem til 1980'erne. Komplekset fremstår i dag relativt velbevaret og meget genkendeligt, og det fortæller historien om udflytningen af industri fra de indre brokvarterer til storproduktion på kanten af byen.

Toneangivende virksomhed i det 20. århundrede

Virksomheden Lauritz Knudsen har gennem hele det 20. århundrede været toneangivende i fremstillingen af elektriske produkter; fra elkørfurere over radioer og strygejern til elmålere og stikkontakter. På sit højeste førte virksomheden mere end 100.000 varenumre og havde 4.000 ansatte. Frem til 2008 havde LK-NES, som virksomheden tidligere var kendt, de facto monopol på stikkontakter i Danmark.

Variationer over industribyggeri 1920-1960

Det tidligere elektronikfabriks bygninger udgør overvejende store, sammenbyggede rektangulære bygningskroppe, der ligger vinkelret på hinanden med facade eller gavl orienteret mod gaden. Mellemrummene mellem dem danner tre indre gårdrum. Bygningskomplekset rummer variationer over industribygninger fra 1920'erne og frem til 1960'erne. Bygningerne varierer i skala og arkitektonisk udtryk. For en del af bygningerne gælder det, at industrifunktionen og storproduktionsanlægget kan aflæses i bygningernes store skala og monumentale udtryk, og i deres velafgrænsede bygningskroppe.

Særligt karakteristisk er den helstøbte etagefabrik på Vermundsgade 40A og B med sin pudsede betonkonstruktion og småsprossede gulv-til-loft jernvinduer i en markant rød farve. Bygningen er fra 1948. Herudover er Vermundsgade 40C fra 1959 et tidstypisk eksempel på en funktionel industribygning med synlig betonkonstruktion og enkelt facadeudtryk. Bygningskomplekset Vermundsgade 38 A, B, D og F, hvor de tidligste dele er fra 1920'erne, fremstår trods løbende om- og tilbygninger fortsat med karakteristiske lodrette murstensbånd og vidner både overgangen til moderne fabriksbyggeri og virksomhedens løbende udvidelse. Den tidligere elektronikfabrik anvendes i dag til kontorerhverv og kreative erhverv, og er i den sammenhæng også et eksempel på fortællingen om den postindustrielle omdannelse af byens tidligere industriområder.

Bærende bevaringsværdier

- Det skarpt afgrænsede industrikompleks med dets mange industribygninger, hvoraf flere er op til 5-6 etager, i en retvinklet struktur omkring gårdrum.
- De stilmæssigt varierede industribygninger, som især er defineret af tidstypiske etagefabriksbygninger, herunder særligt Vermundsgade 40A, Vermundsgade 40C og Vermundsgade 38 A, B, D og F. Dertil lave 1-etagers produktionsbygninger, især Vermundsgade 38C og længebygningen på gårdrummets modsatte side, der viser bredden i funktionalistisk arkitektur og materialevalg i 1930'ernes industribyggeri.
- Industrikompleksets veldefinerede gårdrum og åbninger i strukturen.
- Portnerbygninger og porten mod Haraldsgade.

Sårbarhed

Kulturmiljøet er sårbart overfor nedrivning samt om- og tilbygninger og facadeændringer uden hensyntagen til det oprindelige bygningshierarki og industribygningernes oprindelige arkitektoniske udtryk, f.eks. i forbindelse med renoveringer. Kulturmiljøet er sårbart overfor fortætning uden hensyntagen til det oprindelige bygningshierarki, særligt fortætning af gårdrum.

Nuværende sikring

- Vermundsgade 40A er udpeget som en bevaringsværdig i kommuneplanen, men ikke i den gældende lokalplan.

Udviklingsmuligheder

Kulturmiljøet er tæt bebygget og har begrænsede udviklingsmuligheder. Flere bygninger er kraftigt om- og tilbygget. Mulighederne knytter sig her især til genopretning og tilbageførelse til den oprindelige arkitektur på særligt facader i forbindelse med bygningsrenoveringer.

Lignende eksempler

Kulturmiljø 3.10 Industriområde ved Amagerbanen.

